

ATACUL DE TIP RAIDER - FENOMEN SOCIO-JURIDIC NOU CARE VIZEAZĂ ÎNTREPRINDEREA

Vladislav SCHIBIN,
doctorand în cadrul Institutului
de Cercetări Juridice și Politice
al AȘM,
audient al Institutului Național
al Justiției,
candidat la funcția de judecător

Sumar

În cadrul articolului respectiv, autorul dezvoltă esența faptului social de atac de tip raider și importanța incriminării sale. Pentru dreptul național conceptul de atac de tip raider este nou și creează confuzii. Se analizează opiniile expuse în doctrină, inițiativele legislative și actele normative în vigoare a mai multor state în vederea stabilirii unei poziții obiective asupra fenomenului și a modalităților legale de contracarare.

Cuvinte-cheie: atac raider, întreprindere, instituții financiare, dreptul de proprietate.

Summary

The raider attack - new socio-judicial phenomenon that target the enterprise

Within this article the author develop the essence of the social fact of raider attack and the importance of its incrimination. For domestic law the raider attack concept is new and creates confusions. In order to establish an objective position on the phenomenon and on the legal ways of counteracting, are analyzed the opinions exposed in the doctrine, the legislative initiatives and the normative acts in force of more states.

Key-words: raider attack, enterprise, financial institutions, property rights.

În contextul evoluției relațiilor sociale, în mediul de afaceri, cel politic și al instituțiilor de informare în masă din Republica Moldova au luat naștere, relativ recent, largi discuții referitoare la un nou fenomen cu conotație juridică – atacurile de tip raider. Existența acestora reprezintă un pericol semnificativ pentru valorile și relațiile sociale.

Fiind, totuși, la o etapă incipientă de cercetare juridică în materia respectivă și în lipsa unui cadru normativ cu titlatură expresă, de cele mai dese ori fenomenului indicat, cu aparență infrațională, îi sunt atribuite diverse forme de materializare a conduitei juridice cu caracter absolut legal și justificat. Astfel, în vederea stabilirii unei clarități asupra situației, se impune necesitatea efectuării unei cercetări doctrinare, pentru început.

Etimologic, termenul raider provine din Marea Britanie, unde, în secolul XVII, astfel erau denumite vasele militare maritime care de sine stătător îndeplineau diferite sarcini militare, exprimate, de obicei, în distrugerea vaselor comerciale străine. Termenul mai semnifică o persoană care realizează o intervenție ilegală și, de obicei, crudă, cu scop acaparator.¹

În plan juridico-economic, noțiunea de raider s-a înrădăcinat în SUA, prin care, în anii 1920-1930 se înțelegea achiziționarea de succes a pachetului de acțiuni de control, de cele mai multe ori în contrapondere cu managementul și o parte din acționarii întreprinderii, iar ulterior - reorganizarea și vânzarea întreprinderii cu obținere de profit.²

În SUA, actualmente, în calitate de raider este denumită partea care atacă în cadrul procedurilor de fuziune a întreprinderilor (mergers & acquisitions). Persoanele care efectuează procedura raidului la comandă se numesc raideri. În occident nu există o conotație criminală în această noțiune, în măsura în care ea reprezintă un gen de afacere juridică cu un înalt grad de inteligență. În SUA, raidorul reprezintă o formă normală de dezvoltare a afacerii, formă de reorganizare a unei persoane juridice din contul fuzionării sau contopirii sale cu o altă persoană juridică. Nu există o atitudine de neîncredere față de acest proces. Procedura se realizează în scopul dezvoltării luptei concurențiale, acaparării pieței de desfacere, obținerii unor noi produse, care pot cuceri piața doar prin promovarea din partea unei companii puternice, vertical-consolidate.³ Aceasta - în condițiile în care în SUA dezvoltarea

¹ Гаджиомаров Р.А. „Проблемы борьбы с рейдерством в России”, www.sibac.info;

² Зенкин А.Н. „Криминалистическое понятие незаконного захвата предприятия и его уголовно-правовой аспект”, pag.3.

³ <http://vbiz.com.ua/content/view/119/22/>.

relațiilor economiei de piață încă în prima jumătate a secolului trecut a generat apariția și consolidarea tranzacțiilor de vânzare-cumpărare instantanee a întreprinderilor, în cadrul burselor, în baza cotelor participative (acțiunilor).

Aspectul ilegal al atacurilor de tip raider este învedereat apriori în statele blocului ex-sovietic, unde, odată cu destrămarea URSS, consolidarea statalității independente și trecerea de la economia planificată la cea de piață, mediul de afaceri a trecut prin variate provocări și, în primul rând, acțiuni îndreptate spre preluarea controlului asupra afacerilor.

Atacurile de tip raider sunt caracterizate de doctrinarii ruși V.V. Aleoșin și E.V. Jolobov drept cumul unical de infracțiuni etapizate, care atentează la diferite grupuri de relații sociale și, practic, reprezintă metoda de obținere a controlului asupra activității economice a subiectului antreprenoriatului în scopul obținerii patrimoniului său.⁴ Conceptual, nu suntem de acord cu scopul indicat, având în vedere că practica denotă posibilitatea urmăririi și a altor finalități în cazul întreprinderii faptelor de atac de tip raider, pe care le vom dezvălui pe parcurs.

Tarhanova Z. E. definește fenomenul raider prin caracterizarea subiectului nemijlocit ca fiind un profesionist angajat, care utilizează metode criminale de acaparare a proprietății străine, și anume prin: falsificare de acte și de hotărâri judecătorești, distrugerea registrului, totul ce oferă posibilitatea de a prelua pachetul de control al acțiunilor - activele, mărfurile, valorile patrimoniale mobile.⁵

Macroeconomistul rus Mihail Deleaghin consideră că fenomenul raider reprezintă preluarea ilegală și dușmănoasă a afacerii prin intermediul unui conflict de afaceri special inițiat, în timp ce specialistul din domeniul finanțelor Gherman Gref este de părere că există raider legal, care presupune redistribuirea proprietății în mod legal în beneficiul proprietarilor cu abilități de administrare mai eficiente.⁶

Bogatova E. R. propune diferențierea fenomenului atacurilor de tip raider în sensurile larg și îngust al cuvântului, așa precum acest fenomen există în realitate. Ea consideră că, în general, astfel de atacuri sunt indispensabil legate de acțiuni și procese dușmănoase vizavi de proprietarii de bază ai întreprinderii în scopul obținerii controlului asupra

afacerii. Sensul larg al termenului presupune atacul agresiv asupra companiei în scopul preluării afacerii sau a unei părți a acesteia, cu obținerea controlului asupra afacerii, contrar voinței proprietarilor. Sensul îngust al cuvântului presupune același fapt, dar prin utilizarea metodelor criminale.⁷

Politicienii ucraineni Iulia Timoșenko și Serghei Mișenco, din postura lor de deputați ai Radei Ucrainei, în cadrul proiectului de lege „privind introducerea modificărilor și completărilor la unele acte legislative ale Ucrainei privitor la stabilirea răspunderii penale pentru acapararea întreprinderilor (raider)” din anul 2007, au definit atacul raider ca fiind comanda și/sau organizarea atacării asupra întreprinderii, instituției, organizației în scopul preluării acesteia, fapt care a condus la încălcarea activității ei normale, precum și atacarea întreprinderii, instituției, organizației în scopul preluării acesteia, realizată de un grup organizat.⁸

Suntem de părerea că, în acest sens, autorii indicați limitează semnificativ cercul de acțiuni pentru care raiderii ar fi putut trași la răspundere penală.

Decanul facultății de drept a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al RM, domnul V. Ursu, constată că termenul raider se aplică în vederea descrierii absorbției companiilor, fie a preluării proprietății străine, petrecute cu un anumit volum de încălcări a legislației, inclusiv a celei penale.⁹

Literatura britanică mai operează cu noțiunea de raider corporativ, prin care urmează a se înțelege practica desfășurării înglobării neprietenose a companiilor în scopul obținerii controlului asupra activității acestora sau a revânzării, în scopul obținerii de profit.¹⁰

Iar S. P. Cușnirenco, prin termenul „atac raider”, înțelege activitatea infracțională îndreptată spre organizarea și înlăptuirea preluărilor corporative. Preluarea corporativă, la rândul său, se caracterizează a fi sustragerea pachetului de acțiuni/participațiuni al societății, comisă prin înșelăciune în scopul obținerii poziției dominante în cadrul întreprinderii și a posibilității de a influența activ asupra luării hotărârilor, fie în scopul eliminării ulterioare a activelor societății.¹¹

⁴ Алёшин В.В., Жолобов Е.В. „Природа рейдерского захвата в уголовно-правовом аспекте” Revista „Уголовный процесс”, Moscova, 2009, nr. 8, pag. 44.

⁵ Тарханова З.Э. „Функционирование института рейдерства в РФ” Vladikavkaz, 2008, pag. 10.

⁶ Зенкин А.Н. „Криминалистическое понятие незаконного захвата предприятия и его уголовно-правовой аспект”, pag.3.

⁷ Богатова Е.Р. „Это страшное слово – рейдерство” Publicația „В курсе право дела” nr. 10, Moscova, 2007.

⁸ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/site2/p_komitis_site.

⁹ В.Урсу „Рейдерство как способ криминального передела собственности”, Legea și viața, 10.2011, pag. 5.

¹⁰ OxfordDictionares: British and World English Dictionary.

¹¹ Кушниренко С.П. „Тезисы лекции для надзирающих прокуроров на тему „Прокурорский надзор за расследованием рейдерства” Академия Генеральной Прокуратуры РФ, Sankt-Peterburg, 2007.

În fine, A. I. Grigoriev stabilește esența fenomenului raider, din punctul de vedere al legii penale, ca comiterea acțiunilor îndreptate împotriva voinței proprietarului privind modificarea dreptului de proprietate asupra patrimoniului întreprinderii și a dreptului de conducere cu acesta.¹²

Observăm că, deși ideile citate sunt îndreptate în aceeași direcție, nu există o unanimitate exactă de opinii vizavi de fenomenul analizat.

În cele din urmă, expunem părerea că fenomenul atacurilor de tip raider comportă un caracter tridimensional, cu caracteristici specifice.

În primul rând, în definiția proprie, vorbim despre atacul de tip raider în forma clasică, ca fiind un complex de acțiuni, incriminate de legea penală, prin intermediul cărora are loc instituirea controlului juridic și/sau fizic asupra activelor patrimoniale și participațiilor în capitalul statutar ale întreprinderii-țintă, contrar voinței și intereselor organelor de administrare, a acționarilor, fondatorilor și angajaților.

Această categorie a fenomenului analizat se dovedește a fi cea mai periculoasă și presupune folosirea schemelor ilegale de preluare a proprietății cu utilizarea metodelor violente, infracționale, precum: șantajul, tulburarea de posesie prin ocuparea și acapararea fizică a clădirii, teritoriului întreprinderii, privării ilicite de libertate a muncitorilor, administrației, acționarilor, coruperea reprezentanților organelor de stat, falsificarea de hotărâri judecătorești, de acte administrative, acte statutare ale întreprinderii, registre ale întreprinderii, procese-verbale ale adunării acționarilor etc. În doctrina științifică rusă această categorie de atacuri mai este denumită atacuri raider de tip negru.

A doua categorie a fenomenului analizat o constituie atacurile raider de tip cenușiu, care, în fapt, se încadrează în definiția înaintată supra, doar că în acest caz acțiunile de preluare a controlului asupra întreprinderii manifestă un caracter combinat – formal legale, dar și ilegale, precum: determinarea reprezentanților puterii judecătorești la pronunțarea unor hotărâri judecătorești, crearea atmosferei în care devine imposibil desfășurarea de mai departe a procesului de lucru la întreprindere, distribuirea materialelor compromițătoare în instituțiile mass-media, presiunea neformală asupra persoanelor cu responsabilitate, utilizarea resurselor administrative, tergiversarea termenelor în baza unor motive nejustificative, diferite operațiuni de destabilizare, distragere a atenției etc.

Cea de a treia categorie o constituie atacurile raider de tip alb, care presupun acțiuni ce formal se încadrează în limitele legii, deși prejudiciază interesele administrației, ale unor acționari, ale colectivului de muncă. Printre acestea ar fi: utilizarea lacunelor legislative, manipularea opiniei publice, ademenirea reprezentanților puterii de stat prin intermediul comunicării neformale, stimularea activității de protest în rândul angajaților întreprinderii, expedierea în adresa concurenților, structurilor criminale, organelor de drept, fiscale și de control a informației compromițătoare despre conducerea întreprinderii, acționarilor sau fondatorilor săi.

În orice caz, toate aceste trei categorii de acte vizează preluarea controlului asupra întreprinderii cu anumite scopuri ulterioare, în dezacord cu voința, în primul rând, a proprietarilor majoritari ai întreprinderii, iar după caz - și a administrației curente, a colectivului de muncă.

De rând cu cele trei tipuri enunțate ale fenomenului raider, se impun procedurile legale și de bună voință de fuzionare, contopire sau preluare a întreprinderii, în baza unui contract de achiziție a afacerii, de exemplu. Acestea sunt relații civile pure, fără implicarea criminalului sau a neglijării voinței proprietarilor.

Totuși, fiind o categorie complexă de relații civile privitoare la schimbarea titularului de drept asupra unei proprietăți, fenomenul atacurilor raider este privit diferențiat în doctrină, sub aspectul incriminării penale.

Unii cercetători, precum Vladimir Alioșin, Evgheni Jolobov¹³ și Adriana Eșanu, apreciază suficiența normelor juridico-penale în vigoare în vederea combaterii penale a atacurilor de tip raider și în legătură cu acest fapt consideră ar fi neîntemeiate propunerile privind completarea legislației cu o normă expresă care ar institui răspunderea pentru comiterea atacurilor de tip raider. Autorii consideră, bunăoară, că o componentă de infracțiune separată, din punct de vedere științific, nu se justifică, în măsura în care nu ar cuprinde întreaga gamă de acțiuni și natura atacurilor raider. Apreciem a fi destul de întemeiată această poziție, din considerentul în care o atare normă specială de incriminare ar accentua atenția doar asupra metodei de comitere a infracțiunii. În virtutea complexității fenomenului, lupta cu atacurile de tip raider ar fi mai eficientă,

¹² Григорьев А.И. „Уголовно-правовые аспекты оценки рейдерства”, <http://www.samoupravlenie.ru/35-10.php>

¹³ Алёшин В. В., Жолобов Е. В. „Природа рейдерского захвата в уголовно-правовом аспекте”, *Revista „Уголовный процесс”*, Moscova, 2009, nr. 8, pag. 45.

dacă aceasta nu s-ar limita doar la condițiile impuse de eventuala normă din Codul Penal, ci s-ar racorda la acea amploare care caracterizează fenomenul în ansamblu.

O altă poziție doctrinală este promovată de autorul rus G. Smirnov¹⁴, care vorbește despre necesitatea criminalizării unor metode separate specifice atacurilor de tip raider, ceea ce ar presupune introducerea în codul penal a unui complex de articole, unele dintre care, de fapt, deja există în Codul Penal al Republicii Moldova, precum: încălcarea legislației la efectuarea înscrierilor în registrul deținătorilor de valori mobiliare, limitarea concurenței libere, constrângerea de a încheia o tranzacție sau de a refuza încheierea ei. S-ar mai impune necesitatea, în opinia autorului menționat, de a incrimina fapte precum: falsificarea hotărârii adunării generale a acționarilor întreprinderii sau a Consiliului de administrare, sau falsificarea Registrului unic de evidență a persoanelor juridice. O atenție deosebită în acest sens urmează a fi acordată și registratorilor independenți, care în Republica Moldova au figurat în vizor în cazurile presupuselor atacuri de tip raider. Poziția dată poartă caracter rațional și chiar necesar. Or, există lacune legislative, inclusiv în Republica Moldova, la capitole precum cele indicate, utilizate la comiterea faptelor frauduloase. Aceasta - în măsura în care art. 361 din Codul penal al RM, de exemplu, nu incriminează faptele de falsificare a documentelor emise în cadrul entităților juridice private, dacă nu sunt adresate organelor de stat.

În aceeași ordine de idei, criminalizarea unor metode separate utilizate la comiterea atacurilor de tip raider împotriva întreprinderii nu corespunde suficient procesului de combatere a categoriei de fapte analizate, fiind admisibilă tratamentul juridic lacunar.

O altă categorie de persoane familiarizate cu problema supusă examinării, precum autorii ruși V. Frolovichev¹⁵, M. Musaelian¹⁶, politicianul ucrainean I. Timoșenko¹⁷, doctrinarul național V. Ursu¹⁸, precum și mulți alții, promovează ideea instituirii răspunderii penale pentru nemijlocita faptă de

atac raider printr-o normă specială în Codul Penal. Aceasta ar permite evidențierea semnalmentelor specifice ale fenomenului și, astfel, ar contribui la contracararea eficientă a lui.

Este o poziție care a și determinat necesitatea studierii mai aprofundate a fenomenului anume sub aspectul incriminării penale. Or, la ora actuală, în materia combaterii preluărilor de tip raider a întreprinderilor domină poziția potrivit căreia acțiunile raider se întruchipează a fi un cumul al unor componente separate de infracțiuni, motiv pentru care calificarea penală se determină a fi un complex al mai multor componente de infracțiuni. În legătură cu aceasta, se creează o imagine eronată despre posibilitatea contracarării acțiunilor raider la una dintre etapele acaparării proprietății și tragerii la răspundere a celor vinovați. Acțiunile raider nu se identifică ca un lanț unic consecutiv de fapte socialmente periculoase orientate direct la un scop, ci se examinează în calitate de consecințe ale transferurilor, fuziunilor, contopirilor întreprinderilor pe piața economică, cât și a unor acte dubioase, dacă nu chiar ilegale din partea reprezentanților puterii de stat. În consecință, la sesizarea organelor de drept sau în instanța de judecată, partea vătămată - de obicei, administrația sau acționari ai întreprinderilor - practic nu poate dovedi și proba plângerea asupra faptului că i-au fost vătămate drepturile și interesele legitime și, în cele mai multe cazuri, i-au fost cauzate prejudicii materiale în proporții mari sau deosebit de mari. În legătură cu acest fapt, investigarea preluărilor de tip raider se ciocnește de deficiențe enorme, în măsura în care organul de urmărire penală urmează să examineze faptul comiterii unui număr mare de infracțiuni, cu calificarea potrivit diferitor articole a Codului Penal, iar în final - să le combine prin intenția unică, ceea ce este extrem de dificil de realizat, nemaivorbind despre faptul probării acestei intenții unice. Or, specificul atacurilor de tip raider este faptul comiterii unor acțiuni cu caracter ilegal, dar și aparent legal, care nu întotdeauna pot fi legate reciproc, chiar și ca metode preparatorii de săvârșire a infracțiunii. Mai mult, nu trebuie exclusă nici ipoteza determinată de condițiile realității naționale - că, la comiterea atacurilor de tip raider împotriva întreprinderilor, pot participa persoane cu funcții de răspundere, persoane publice, persoane cu funcții de demnitate publică din cadrul diferitor organe de stat. Astfel, raiderul reprezintă infracțiune comisă de un grup de persoane, nu neapărat stabil, care sunt unite prin comunitatea de intenții.

¹⁴ Smirnov Г. К. "Проблемы применения и совершенствования уголовного законодательства России в сфере противодействия рейдерству" Revista "Российская юстиция" nr. 12, 2009.

¹⁵ Ya.V. Frolovichev "Theoretical basis for the criminal law regulation of raiding", Revista Universității "N.I. Lobacevskii", 2012, nr. 2(1), pag. 291.

¹⁶ Мусаельян М.Ф. "Об уголовно-правовой борьбе с рейдерством", Revista "Адвокат", 2010, pag. 3;

¹⁷ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/site2/p_komitis_site.

¹⁸ В.Урсу "Рейдерство как способ криминального передела собственности", Legea și viața, 10.2011, pag. 5.

Trebuie luat în considerație că normele juridice penale în vigoare reglementează doar acele acțiuni ale raiderilor care se comit în limitele unei anumite metode de atac. Cu toate acestea, rezultatul final al acestor acțiuni, și anume - instituirea ilegală a controlului asupra activității întreprinderii, rămâne fără apreciere juridică corespunzătoare, în virtutea lipsei în Codul Penal a unei norme speciale care ar stabili răspunderea anume pentru această infracțiune socialmente periculoasă. Or, finalitatea indicată, urmărită în practica reală - instituirea controlului asupra întreprinderii - denotă că fapta poartă caracter material, având ca obiect anume întreprinderea, iar condamnarea făptuitorilor pentru fapte incriminate actualmente, realizate ca metode de comitere a atacului raider, se denotă a fi insuficientă și pasibilă de implicații divergente în lipsa scopului realmente fraudulos urmărit, dar neincriminat - instituirea controlului asupra întreprinderii.

Astfel, incriminarea faptei potrivit unei norme juridice speciale ar servi la simplificarea procedurii de identificare și calificare a unor astfel de fapte ce atentează la relațiile sociale cu privire la patrimoniul persoanelor. La fel, aceasta va contribui la îmbunătățirea mecanismului de: intentare a urmăririi penale, desfășurare a măsurilor și acțiunilor procesuale în legătură cu posibilitatea conexării faptelor comise într-o componentă unică de infracțiune, simplificarea procedurii de acumulare a probelor și accentuarea procesului de investigație asupra laturii obiective a cauzei, atingerea unui nivel mai înalt a efectului profilactic anticorupțional din contul aprecierii calitative, de către funcționari, a componentei și gradului de răspundere pentru faptele comise.

Suplimentar, ține de atribuția Statului, prin intermediul organelor sale, de a urmări mersul evenimentelor sociale și de a reacționa atunci când este necesar, inclusiv prin incriminare și condamnare penală. Anume din această perspectivă numai în ultimii 20 de ani Codurile Penale ale multor state, inclusiv al Republicii Moldova, s-au îmbogățit cu un șir de componente de infracțiuni noi, ca: infracțiunile cibernetice, diversitatea infracțiunilor economice, a celor medicale etc.

În această ordine de idei, art.46 din Constituția Republicii Moldova recunoaște și protejează proprietatea. Iar în susținerea normei constituționale, art. 2 alin.(1) din Codul Penal al RM stabilește că unul dintre scopurile legii penale este apărarea împotriva infracțiunilor a persoanei și proprietății. În vederea realizării acestei sarcini, de rând cu instituirea temeiurilor și principiilor răspunderii penale, a

tipurilor de pedepse și a altor măsuri cu caracter juridico-penal pentru comiterea faptelor socialmente periculoase, însuși Codul penal stabilește care fapte reprezintă pericol pentru persoană, societate și stat și, astfel, sunt recunoscute infracțiuni. Reieșind din aceasta și având în vedere lipsa în conținutul Codului penal a articolului care ar stabili răspunderea pentru comiterea atacurilor de tip raider, poate fi trasă concluzia că protecția juridico-penală a întreprinderii, ca persoană juridică, dar și ca formă de proprietate, nu se realizează.

La ora actuală, atacurile de tip raider în țara noastră, de altfel, ca și în mai multe state învecinate, au sporit frica și neîncrederea populației, în general, și a antreprenorilor, în particular, în protecția proprietății subiecților mediului de afaceri, cât și a securității raporturilor juridice comerciale.

În acest sens, trebuie de luat în considerație că pericolul social al unei fapte se oglindește în norma juridico-penală, care, la rândul său, se materializează în articolul legii penale. Anume acesta din urmă oferă normei juridico-penale stabilitate externă și asigură acțiunea reală. Astfel, se identifică semnificația practică a incriminării faptelor de atac de tip raider.

Odată incriminată categoria dată de fapte, va permite identificarea la nivel legislativ a trăsăturilor sale specifice, ceea ce va conduce la delimitarea sa de alte fapte din domeniul economic.

Nu trebuie să trecem cu vederea faptul că o eventuală incriminare a atacurilor de tip raider într-o normă expresă va determina materializarea unui scop esențial al legii penale - prevenția unor atare acțiuni. Or, din câte observăm, deși autoritățile publice naționale încearcă să întreprindă măsuri cu caracter administrativ și civil în vederea atingerii scopului preventiv vizavi de fenomenul studiat, făptuitorii caută soluții de a le ocoli, fie legiuitorii tind a se abate de la principiile generale de drept în procesul de legiferare. Exemplu în acest sens poate servi și modificările operate prin Legea nr. 5 din 5 ianuarie 2012 și Legea nr. 31 din 7 martie 2013 la prevederile art. 15 alin.(1) din Legea instituțiilor financiare nr. 550 din 21 iulie 1995¹⁹, prin care a fost instituită regula desfășurării tranzacției de schimbare a titularului de acțiuni în cadrul băncilor comerciale în limita cotei de participare în capitalul social de cinci la sută (5%) doar cu acordul Băncii Naționale a Moldovei. Într-un caz concret, desfășurat în scurt timp după intrarea în vigoare a normei,

¹⁹ Legea instituțiilor financiare nr. 550 din 21 iulie 1995, MoldLex.

s-a acționat inteligent, atunci când, fiind respectată noua regulă, a avut loc tranzacționarea mai multor pachete de acțiuni în limita inferioară cotei de 5 procente, care vizau o bancă comercială națională cu poziție impunătoare pe piața locală²⁰.

În altă ordine de idei, la capitolul abordat, trezește întrebări proaspăta Hotărâre a Guvernului RM din 17 septembrie 2014²¹, prin care a fost avizat pozitiv proiectul de lege care impune interdicții companiilor înregistrate în jurisdicțiile off-shore de a participa în calitate de fondatori la înregistrarea în Republica Moldova a altor companii. Există rezerve la capitolul corespunderii actului normativ indicat cu prevederile art. 16 al Constituției Republicii Moldova și ale art. 1 alin.(1) din Codul civil al Republicii Moldova, care garantează egalitatea în drepturi a persoanelor, în particular, la participarea la raporturile juridice civile.

Exemplele indicate denotă insuficiența și imperfecțiunea instrumentelor administrative și civile în lupta cu fenomenul atacurilor raider.

În consecință, ideile relatate supra denotă că, în condițiile realității Republicii Moldova, fundamentul luptei eficiente cu fenomenul atacurilor de tip raider, ca atentate socialmente periculoase asupra întreprinderilor, se identifică a fi impunerea interdicției la comitere prin norma juridico-penală, materializată în articolul Codului penal.

Bibliografie:

1. Constituția Republicii Moldova adoptată la 29 iulie 1994.
2. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18 aprilie 2002.
3. Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107 din 06 iunie 2002.
4. Legea instituțiilor financiare nr. 550 din 21 iulie 1995.
5. Гаджиомаров Р. А. „Проблемы борьбы с рейдерством в России”, www.sibac.info.
6. Зенкин А. Н. „Криминалистическое понятие незаконного захвата предприятия и его уголовно-правовой аспект”.
7. Алёшин В. В., Жолобов Е. В. „Природа рейдерского захвата в уголовно-правовом аспекте” Revista „Уголовный процесс”, Moscova, 2009, nr. 8.
8. Тарханова З. Э. „Функционирование института рейдерства в РФ”, Vladikavcaz, 2008.
9. Зенкин А. Н. „Криминалистическое понятие незаконного захвата предприятия и его уголовно-правовой аспект”.
10. Богатова Е. Р. „Это страшное слово – рейдерство”, Publicația „В курсе правового дела” nr. 10, Moscova, 2007.
11. В. Урсу „Рейдерство как способ криминального передела собственности”, *Legea și viața*, 10.2011.
12. Кушниренко С. П. „Тезисы лекции для надзирающих прокуроров на тему „Прокурорский надзор за расследованием рейдерства”, Академия Генеральной Прокуратуры РФ, Sankt-Peterburg, 2007.
13. Григорьев А. И. „Уголовно-правовые аспекты оценки рейдерства”, <http://www.samoupravlenie.ru/35-10.php>.
14. Смирнов Г. К. „Проблемы применения и совершенствования уголовного законодательства России в сфере противодействия рейдерству”, Revista „Российская юстиция” nr. 12, 2009.
15. http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/site2/p_komitis_site.
16. Oxford Dictionares: British and World English Dictionary.

²⁰ <http://protv.md/stiri/politic/situatie-alarmanta-la-moldova-agroindbank-7-firme-necunoscut-1.html>.

²¹ http://www.publika.md/se-anunta-zile-negre-pentru-comaniile-off-shore-care-vor-sa-activeze-in-moldova--ce-masuri-a-in-teprins-guvernul_2089061.html.